

Előfizetési feltételek:
 helyben házhoz hord-
 va vagy vidékre postán
 küldve
 Egész évre 6 frt — kr
 Fél évre 3 frt — kr
 Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
 □ centiméterenként 3
 kr. Kereskedők és gyá-
 rosok külön árkedvez-
 ményben részesülnek.
 Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlár sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői Iroda

és
 kiadóhivatal:

CIRNER ÉS LINGNER
 Főter 38. szám alatt,
 hova ugy a lap szelle-
 mi részét illető köz-
 lemények, mint az
 előfizetések és
 hirdetések ber-
 mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
 nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Erkölcsei diadal.

(E.) Reánk magyarokra nézve az utóbbi napok legfontosabb eseménye az orosz czárnak — II. Miklósnak — fejedelmi ajándéka volt.

E fejedelmi tény által visszakerült közénk dicsőséges multunk egy marandó emléke, újra közkincsünké vált ez ereklye és jól esik szívünknek, hogy a magyar nép vitéségét, bátorságát és a multban tanusított életrealóságát igazoló bizonyítékaink mellé újra oda illesztjük vitéz Rákóczy Györgynek ezen egyik nevezetes kincsét.

De ha jól esik szívünknek a minden oroszok czárjának e kitüntető figyelme, ha köszönettel fogadjuk is ajándékát: nem e kincs birtoka, nem az ajándék értékessége tölti el szívünket örömmel, hanem azon alkalom, melylyel adatott és azon czélunk élénk hangoztatása, mely miatt az ajándékozott.

Kapniszt gróf, a bécsi orosz nagykövet, felséges urának elhatározását külügyminiszterünkhez intézett kíséző iratában a következőképp indokolja:

„Értesülve az élénk érdeklődésről, melylyel eme történelmi emlék iránt az ezer éves nemzeti fennállását ünneplő

Magyarország viseltetik. Császári Felséges Uram megbizott, hogy nevében ezt a kardot a pesti nemzeti muzeumnak följánljam.“

Nekünk ajándékozta tehát e kincset a fenkölt lelkületű uralkodó, elismerésül annak, hogy egy ezredéven át mint nemzet fentartani tudtuk magunkat, és nekünk adta azt bizonyítékul annak, miszerint tudja, hogy létezik egy önálló, független magyar nemzet, mely erényei révén magának ezer éven át az európai népek között erős helyet teremteni képes volt.

E tudat az, mely bennünket büszkeséggel, örömmel tölt el, mely ezredéves ünnepélyeink közepette a teljes erkölcsi diadalt szerezte meg számunkra.

A nyugatú után, ime, előttünk a kelet elismerése is. Büszkén állíthatjuk most már, hogy egész Európa, de e nagy világnak minden része — hol ezivilizált állapotok vannak — tudomást vett rólunk, elismerte a magyar nemzetnek életrealóságát, létjogosultságát.

De míg a fehér czár ajándéka, az e tény által elért erkölcsi siker, büszkeséggel tölti el minden magyar ember szívét, kettős a mi diadalunk erdélyieké, azon vidékeké, ahol — mint itten —

a lakosságot különféle nemzetiségek alkotják, melyek körében az ntóbbi időkben néhány lelketlen izgató az **internacionális konkolyt** elvetni merészelt. Általánosan ismert dolog, hogy a nemzetiségi izgatók legerősebb fegyvere ép azon áztatás volt, melylyel elhitetni igyekeztek, hogy képzelt ideáik megvalósítására a végső esetben a nagy keleti kolosszus, az orosz fog segédkezet nyújtani. Ezzel hitgették a hiszékeny népet, plausibilissé akarták tenni, hogy az orosz áll hátuknál, az jó majd segítségére, ha szükség lesz reá, és ez ámitással izgattak a fennálló törvényes rend ellen. Az „orosz segítségére“ való hivatkozás képezte a „ligá“-nak, minden kül- és belföldi alattomos, furfangos ámitónak alapját, melyre izgatásait bázizozhatta.

És ime, egyszerre összeomlik az izgatók kártyavára, legerősebb fegyverük lesz kezeikből kiragadva, és habár tudtuk mi eddig is, hogy az orosz segítségre való hivatkozás ez izgatók szemfényvesztő játéka csak a félrevezetett népnek, hogy ezt átlássá, kézzelfogható példa kellett — nos hát meg van ez is.

Láthatja mindenki, megmondja az er-

TÁRCSA.

Hódítás a Keleten.

Az Ezredéves Országos Kiállítás bosnyák-hercegovinai osztálya.
 — A „Közérdek“ eredeti tárczája. —

Hódítás? Talán nagyon erőszakos czímet adtam tárczámnak, mert ez a szó: hódítás, önkénytelenül a fegyverzörgést, a vérontást, a gyöngye leigázást juttatja eszünkbe. Igen, kizárólag eképpen értették a hódítást a régen elmúlt időkben. Hanem manapság ismerünk másféle hódítást is, azt, amely épen szemem előtt lebeg, amikor írom ezeket a sorokat: a hódítást a kulturális és gazdasági előrehaladás fensőbbségének az ellenállhatatlan erejével.

A Kelet az ő ismeretlen, tehát vonzó erejű romantikájával, bűvös-bajos költészetével, mindazzal az érdekességével, amelyet fantáziánk hagyomány, szokásánál fogva ragyogó színekkel ruház föl, itt fekszik Magyarországnak tözsomszédságában, és soha meg nem szűntünk közvetlen érintkezésben állani vele. Hazánk dicsőségteljes ezredéves történetének jellemző sajátosságát kölcsönöz a fényes szerep, amelyet az Árpádok óta a Keleten játszottunk. A jelszó, hogy a magyar nemzet közvetíti a nyugoti kulturát a Kele-

ten, modern eredetű; de ebben az esetben a jelszó sokkal későbbben született, mint az akció, amelyet hangzatosan magyaráz. A magyar államférfiak évszázadokkal korábban, mintsem ismerték volna a jelszót, tudomására jutottak annak, hogy Magyarország világtörténelmi hivatása a közvetítés a Nyugot és Kelet között. És melyreható bölcseséggel, marandó sikerrel ennek megfelelőleg cselekedtek. Bekapcsolták a nyugoti államok és nemzetek közösségébe Magyarországot és a magyar nemzetet; tekintetüket azonban mindig Keletre függesztették és szent István birodalmát befolyása a Keleten sorozta az elsőrangú hatalmak közé.

A magyar keleti politikának sarokpontja Bosnyákország vala, amint krónikáink nevezik: Ozora, Sóföldre, Ráma, Hum stb. Uralunk ottan még az 1526-ki nagy nemzeti szerencsétlenséget is túlélte, mert Jajcát Mohács után néhány esztendeig tartotta a vitéz magyar csapat.

Alig van talpalatnyi föld ezekben a pittoresk országokban, amelyet nem áztatott magyar hősök vére, akik mindig Magyarország nagyhatalmi állásáért, keleti érdekeiért küzdöttek ott. Szinte dogmája volt a régi magyar politikának, hogy keleti befolyásunkat a Bosnya és a Narenta partjain kell

védelmeznünk. És milyen messzelátó államférfiú okosság rejlett ebben a princípiumban, arról meggyőződünk ma, amikor kénytelenek vagyunk bevallani, hogy ez az igazság változatlan erővel él és hat: visszavezette Magyarországot oda, ahol őseink harcoltak, uralkodtak és kormányoztak; meggyőzte államferfiainkat arról, hogy a Bosnyákországban elfoglalt pozíció alkalmas arra, hogy onnan meghódítsuk az európai Keletet.

Igen, meghódítsuk! De nem karddal, puskával és ágyúval, hanem a szellem fegyvereivel. Bosnyákországnak kell azzá a gyüpponttá lennie, ahol összegyűjtjük a nyugoti kulturális és gazdasági élet erőit, hogy onnan kiadva ellenállhatatlan hatást gyakoroljanak a Balkánfélsziget többi országaira és nemzeteire. Bosnyákország bír annak a közvetítő elemnek a hivatásával, amely a Nyugot vívmányait átadomítva a Kelet részére, tovább terjeszti azokat, magukkal vívén befolyását és tekintélyét annak a nemzetnek, amely ezt az átalakulást igazgatja. Szinte a történelem újmutatását kell látnunk abban a körülményben, hogy Magyarország és Ausztriát magyar államférfiak vezették Bosnyákországba és Hercegovinába; Andrássy Gyula gróf, aki nevével kitö-

déli fejedelmnek ezüst kardja mindenkinél: hogy ez izgatón minden állítása, minden ígérete csalás, ámtás volt, mert ime, maga azon népek legfőbb ura, kire a nemzetiségi izgatón mint patrónusokra hivatkoztak, ismeri el, hogy itt, nagy Magyarországon, törvényes rend és egyenjogúság van, hogy itt mindenki szabadon élhet, elérheti emberi vágyainak netovábbját, ez országban más rendet, más jogot teremteni nem lehet, nem kell, mert e nemzet jogos, törvényes alapon áll és ezt tisztelni, megbecsülni kell.

Ezt mondja Rákóczy György kardjával maga a minden oroszok hatalmas czára és e fényes, hatalmas pengéjű kard valóban nem vághatott hatásosabb, pusztítóbb sebet a nemzetiségi izgatón, mint ép most, ezredéves ünnepünk delelőjén.

És vajjon e kard symbolumából nem következtetik-e hirhedt kalandor agitátoraink, hogy ime, jó lesz most már innen pusztulni, békében hagyni a hiszékeny népet, mert amilyen súlyos volt Rákóczy idejében e kardnak esapasa, éppen oly súlyossá válhat az most, ha majd a békerontókat, népbolondítókat kellend vele megfenyíteni?

A magyar közművelődési egyesületek ezredéves ünnepi kongresszusa.

Századok mulasztásait, melyeket nagy részben nemzeti nagy szerencsétlenségek, kedvezőtlen politikai helyzet, szegénység, levertség okozott, 1867. óta igyekeznek helyrehozni a magyar nemzet. Állam és társadalom vállvetve működik a magyar nemzeti közművelődés emelésén s különösen b. Eötvös Józsefnek 1867. évi július hó 3-án kelt szövege óta — melyben kimondotta, hogy „a jogegyenlőség mindaddig pusztá szó, sőt bi-

zonyos körülmények közt csak nagy veszély marad, míg a nemzet azon osztályai, melyek politikai jogokkal ruháztattak föl, az azoknak gyakorlására megkivántató műveltséggel nem bírnak“ — a társadalom kebelében egyesületi uton erőteljes tevékenység támadott, mely a magyar szellemű közművelődést, első sorban népiskolák, olvasóköri, könyvtárak alapítása és segélyezésével, terjeszténi kívánja. A 80-as években volt leghatalmasabb a társadalom ezen fellendülése, mert mindjobban beláttuk, s mind fájdalmasabban észleltük, hogy hazánk igen számos helyén a magyarság nemzeti szellemű művelődése teljesen hiányzik, sőt maga a lakosság egy része beolvad az öt környező horvát, román, tót nemzetiségbe. Negyvenegy ilyen egyesület van már az országban, melyek körülbelül 250.000 firt fordítanak évenként a közművelődésre; létre hoztak mintegy két millió forint alapvagyonot s felhasználtak céljaikra közel másfél millió forintot. Ez egyesületek közül legerőteljesebbek s legkiterjedettebbek az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“, a „Felvidéki magyar közművelődési egyesület“ s a „Dunántúli közművelődési egyesület“. Amde bármily szép és lelkesítő az eredmény, az elmúlt idő aránylag még csekély volt a rengeteg hiány, a folyton felmerülő szükséglet fedezésére; éppen azért eljött már az ideje annak is, hogy az eddig szétszórt működés egy erőteljesebb szövetségbe egyesítsék s így hatásosabb legyen az erők összesítése által, természetesen anélkül, hogy az egyesületek autonómiája valami sérelmet szenvedhetne.

A közművelődési egyesületek ezen cél elérése végett és Magyarország ezer éves fennállásának öröme hazafias ünnepet fognak tartani a Budapesten folyó évi szeptember hó 8-án megtartandó kongresszuson, melynek programját a következőkben közöljük:

Szeptember hó 7-én délután a dunántúli és felvidéki egyesületek közgyűlése; este 8 órakor a kiállítási Kommer-féle vendéglőben ismerkedési estély.

Szeptember 8-án d. e. 9 órakor az Emke közgyűlése az „ünnepélyek csarnokában“,

ugyanitt 10 órakor lesz az ünnepélyes kongresszus gróf Bethlen Gábor, gróf Károlyi István és Széll Kálmán elnökök vezetése alatt. A felkért ünnepi szónokok Apponyi Albert gróf, Berzeviczy Albert és Ugron Gábor országgyűlési képviselők lesznek, kik a magyar nemzeti művelődés multjáról, jelenéről és jövőjéről fognak beszédeket tartani. Délután 2 órakor közébed lesz; egy teríték ára 2 firt. Közébed után a közművelődési egyesületek kiállításának megtekintése.

A kongresszuson a közművelődési egyesületek képviselői és megbízott tagjai vehetnek részt, továbbá a meghívott rokonegyesületek, hatóságok és erkölcsi testületek küldöttei, képviselői. Legalább két héttel előbb be nem jelentett tag a közébedre szóló meghívóra igényt nem tarthat.

Reméljük, hogy vármegyénk szép számmal lesz képviselve a nemzeti ünnepélyen.

Korrekt.

Budapest, aug. 17.

Az ellenzéki sajtóban és az ellenzéki mandátum halászkok választási és agitáló beszédeiben időről időre ismétlődnek a Bánffy-kabinet ellen ama vádak, hogy az Ausztriával való kiegyezési tárgyalások körül nem járt el óvatosan és erőlesen és hogy Bánffy miniszterelnök kötelező ígéretet tett a közös kiadásokból a Magyarországra eső résznél mérsékelt felemelésére nézve.

Ezek a tárgyalások nem voltak nyilvánosak, sem azok részleteit hivatalosan közbe nem tették. Sejtések és gyanúsítások tehát, amivel az ellenzék és a segítésére siető néppárt dobálódik, hogy üzelmeik valódi és igaz lényegétől eltereljék a figyelmet és hogy a kabinet állítólag inkorrekt magatartását tegyék felelőssé országszerte folyó agitálásukért. Az ellenzék ideje előtt általános választási mozgalomba kergette az országot és e könnyelmű eljárásnak az ódiumát most a kormány nyakába szeretné szőni. De ez a pártpolitikai sakkozás nem sikerült neki, mert senki sem hiszi el, hogy a kiegyezési tárgyalások képezték bős mandátumvadászatának főindokát. Egy-

rölköztelen ragyogó betűkkel véste be Magyarországot és a monarchia történetének érczlapjaira, mint külügyminiszter a berlini kongresszuson megszerezte részünkre az európai megbízást ezeknek a tartományoknak a megszállására és kormányzására; Kállay Béni pedig, akinek államférfiúi nagyságáról szintén Klio fog páratlanul tanuságot tenni, épen annyi tudással és munkával, mint talentummal, fényesen, egész Európát ámulatba ejtő sikerrel, megoldja azt a rendkívüli nehéz problémát, amelyet sokan megoldhatatlannak tartottak: hogy miképen lehet összeegyeztetni a Nyugatot a Kelettel; miképen lehet meghonosítani a Nyugot kulturáját valamely országban, anélkül, hogy kivetkőzzék eredeti keleti jellegéből.

Azért, mert a megszállott tartományok ezzel a jelentőséggel és érdekekkel bírnak Magyarországra nézve, szükséges, hogy figyelmünket fokozottabb mértékben irányozzuk ezekre az országokra. Ismerkedjünk meg velük, igyekezzünk elfoglalni ottan minden talpalattnyi földet, amelyet üresen látunk. Azok a képzett, művelt, munkabíró emberek, akik idehaza nehezen tudnak megélni, tanuljanak meg bosnyákkul, és keressék boldogulásukat ott, ahol szívesen látják őket Bosnyákországban és a Hercegovinában, hivatalban, a kereskedelem, ipar, technika,

vállalkozás tag és gyümölcsöző mezején. Azok a kisbirtokosok, akik itthon nem tudnak boldogulni s eladják földjüket, hogy kivándoroljanak, Amerika helyett vegyék utjukat inkább a megszállott tartományok felé. Mindezek biztosak lehetnek arról, hogy ha tisztességesen megállják helyüket, nemcsak maguknak biztosítanak előnyös existenciát, hanem becses szolgálatot tesznek a magyar érdeknek is. Így készülhetünk elő arra az időre, amikor a bosnyák-hercegovinai kérdés végleges megoldása napirendre kerül.

Bosnyákország és Hercegovina megismerésére kitűnő alkalmat nyújt gyönyörű Ezredéves Országos Kiállításunk bosnyák-hercegovinai osztálya. Aki a vidékről feljön Budapestre, ne is mulassa el, hogy behatóan megnézze ezt a bosnyák kiállítást már csak azért sem, mert mindenneknek véleménye szerint, kiállításunknak ez egyik legérdekesebb és legtanulságosabb része. Ellenségeink haragszanak is mértéktelenül azért, amiért ilyen nagyszabású módon jelentek meg Bosnyákország és Hercegovina a magyar kiállításán. Hanem ez a dühöngés egyáltalán nem akadályozta meg a bosnyák kiállítás rendezőit, Horovitz Ede és Stix Ödön osztályfőnököket, Hörmann Konstantint, a bosnyák-hercegovinai országos kormány kiállítási biztost, Mikuli lovag kormánytanácsost, Redvitz Károly báró cs. és kir. kamarást, Marzell Arthurt, Bautz Ágost mezőgazdasági felelőst, Blazseket, a bosnyák kiállítási csarnokok építőjét, hogy valóságos lelkesedéssel ne fáradozzanak azon, hogy ezek az országok méltóan vegyenek részt hazánk ezredéves ünnepén. Mindannyian rokonszenvvel viseltetnek Magyarországot iránt; meglátászik rajtuk, hogy fejtük, Kállay Béni, testestől-lelkestől magyar ember.

Az Ezredéves Országos Kiállítás bosnyák-hercegovinai osztályán meg is látszik a buzgó odaadás, amelylyel készült. Az öt épület (iparcsarnok, erdészeti pavilon, bosnyák lakóház, közlekedési csarnok és kávéház) a rajtuk lengő sárga-piros bosnyák lobogókkal, a bosnyák czimrel megszírről kihívják a figyelmünket. Darab Kelet áll itt előttünk, kecses formáival, élénk, de harmonikus színeivel, szellős erkélyeivel és rácsos ablakaival.

Először az iparcsarnokba megyünk be, mert ez áll a kiállítási körút mentén (a mezőgazdasági főpütellettel szemközt). Amit itt találunk, az magában véve egész kiállítás. Közoktatásügy, építészet, bányászat, mezőgazdaság, gyárpar és kézműipar (különösen szép butorok), fegyvergyártás (a mintaszerű zeneczei fegyvertételeiből), kép-

szerűen az a céljuk, hogy sötét manőverek által az ország bizalmát a kormányhoz megzavarják, hogy aztán a zavarosban halászhasznának.

A kiegyezési tárgyalások azt a folyamatot vették, melyet a törvény értelmében venniök kellett. Abban a pillanatban, melyben az osztrák képviselőház azt a gyakran emlegetett és azóta oly gyakran megbánt határozatot hozta, hogy az osztrák kormány mondja fel a gazdasági szerződést Magyarországnak, magasabb körökben az a kívánat nyilvánult, hogy e szerződéses viszony felmondása, ha lehet, elkerültesse, nehogy úgy állítsák Európa elé a monarchiát, mint felmondásra berendezett nagy hatalmat. Csúpan ebből az egyszerű, de helytálló okból sietnek a tárgyalások befejezésével és a meg egyezés létrejött mind a két téren, melyen a két kormány áll egymással szemben. Báró Bánffy miniszterelnök a képviselőházban határozottan kijelentette, hogy a kölcsönös előékenységek útján reményli Magyarország érdekében a tárgyalások alkalmazhatóan védhetni és minden irányban megővni. Lukács pénzügyminiszter óvott az ügyállás chauvinista felfogásától, de szintén határozottan kijelentette, hogy kedvező szerződést íparkodik kötni és reményli, hogy nem fog a végsőig, t. i. a gazdasági különválásig jutni a dolog. Ezek annál erélyesebben tartott államférfiai nyilatkozatok voltak, minthogy Ausztria oly erősen befújta a hadi trombitába, mintha le akarna fújni Magyarországot jogi álláspontjáról. Holott a kiegyezési tárgyalások közül a jog Magyarország részén van.

Báró Bánffy a jog álláspontját egy pillanatra sem hagyta el s ez folyton erősítette állását. Ott, hol Magyarország joga fennállt, nem volt kérdés, ott követelt a miniszterelnök és csak ott tárgyaltak, ahol a körülmények kölcsönös megállapodásra kényszeríttek. A sikereket, melyeket Báró Bánffy elért, nem csekélyek és teljesen számba veszik Magyarország gazdasági helyzetét és állami önállóságát. E téren nem lehetett és nem lehet a Bánffy-kabinethez félni, meg-

kellett tehát kísérteni, oly téren okozni neki nehézségeket, melyen nem egyedül a két kormány szerződik, hanem más mértékadó tényezőket is be kell vonni a tárgyalásokba. Ez a bankkérdés és a kvóta.

A bankkérdést illető tárgyalások annyira haladtak, hogy azokat még augusztus hó folytán kiegészítő befejezéshez lehet juttatni. A kormányok nem értek el mindent, de legtöbb követelésüket megadta a bank. A bankkérdésben a magyar követelések a bank tiszta nyereségeiből való nagyobb részesedésben és a vezetés teljes paritásában kulmináltak. Ezek a főfeltételek egészen teljesítettek, tehát még csak néhány részletről van szó, melyekre nézve legközelebb létrejöhet a meg egyezés.

A kvótát illetőleg báró Bánffy korrekt, gróf Badeni kevésbé korrekt módon járt el. Állítólag a nélkül, hogy befolyást gyakorolt volna az osztrák kvóta-küldöttség magatartására, gróf Badeni az osztrák-küldöttség hallatlan követelésének támogatására sietett junktim-já által.

Báró Bánffy ismételtén kijelentette, hogy a kvóta megállapítása kizárólag a két parlament dolga, nem is befolyásolta a legkevésbé sem a magyar kvóta-bizottság határozatait, és az osztrák kollégája által orozva ellene intézett junktimot elítéli, mert az 1867. évi kiegyezési törvény ellenére összekever két kérdést, melyek csak véletlenségből és idő tekintetében esnek össze egymással.

Ami pedig a kvóta fölemelésére a miniszterelnök által állítólag elvállalt kötelezettséget illeti, a „Pester Correspondenz“ révén módunkban van kijelenteni, hogy báró Bánffy miniszterelnök ilyen ígéretet sem a saját, sem a kabinet nevében nem tett, amint korrekt módon nem is vállalhatott oly kötelezettséget, melynek betartása nem egyedül tőle függ. A kvóta megállapítása a parlament dolga és az a legkorrektebb álláspont, amelyre a miniszterelnök az osztrák támadásokkal szemben és tulkapásokra való tekintettel állhatott. Az osztrák junktim pedig a korona döntését fogja kikény-

szeríteni, melynek Lajtán innen és Lajtán túl mindenki engedelmessé válik tartozik, mert ez a döntés a legnagyobb igazságosságot involválja.

Ez az egész ügy mai állása, melynek elintézése körül Magyarország álláspontja a legkorrektebb módon volt képviselve.

A nemzetiségi sajtóból.

(—) A nemzetiségi izgatókkal szemben is beteljesült azon örök igazság, hogy mindannak, ami nem reális, igazságos alappontra épül, összeroskadni, megsemmisülnie kell. Midőn a nemzetiségi izgatók — pár évvel ezelőtt — dúsulva a liga aranyforrásaiban, a nemzetiségi akciókat megindították, a nagyszabedbeni „Tribuna“-nak apostola Lukács László laczfalusi pap volt, és viszont ez leg-erősebb fegyverére, a „Tribuna“-ra támaszkodhatott. Emlékezhettek még reá olvasóink, hogy midőn Lukács László a memorándumos időkben Kolozsvárt a szemfényvesztő színész szerepét eljátszotta, a nagyszabedbeni „Tribuna“ csatornáin keresztül mennyi, de mennyi „arany-babért“ fog a „ligától“ kipréselhetni.

És mit látunk ma? Lukács és a „Tribuna“ hajba kaptak; nincs az a piszok, szenny, amit egymásra ne raknának, és miért? mert időközben a liga aranyforrása elapadtak, a még fennmaradó közös konzon pedig meg egyezni nem tudván, kitört a régi virtus belőlük és csúnyán összeveszték, és hogy most minő fegyverekkel küzdenek egymás ellen a régi jó barátok, izelítől közöljük a következőket:

A Tribuna után mi is megirtuk, hogy Lukács László dr. Laczfaluban hiveivel együtt szintén megünnepelte a millénniumot, a mivel magára zudította az oláhok haragját, mert sokan azt is beszélték, hogy Lukácsnak az öcsese, ki bátyja mellett lelkeskedik, kitűzette ama napon a magyar lobogót is. Lukács nem nagyon sietett magát tisztázni az oláhok közvéleménye előtt s csak most a Revista Orastieiben egy czáfolatot tesz közzé, melyben hazugságnak és rágalomnak nyilvánítja a Tribuna tudósi-

kiállítás (bosnyák motivumu tájképek és a népelethől vett rajzok), nyomdászati kiállítás, amelynek legszebb terméke a Nada, ez a magas színvonalon álló szerajevói bosnyák képes újság, amelyet Hörmann Konstantin szerkeszt nagy sikerrel, és közöl benne sűrűn rokonszenvesen ismertető cikkeket Magyarországról. A háziipar-kiállítás mesés gazdagsága himzéseivel szembe ötlik mindenkinek. Ennek a csarnoknak a díszes és büszkesége azonban az iparművészeti és a szőnyeg-kiállítás.

A bosnyák ötvös- és fegyverkovács munkája, valamint a bosnyák szőnyeg keresett és híres cikk volt valamikor a Keletnek legtávolabb fekvő vidékein is. A bosnyák-hercegovinai kormányzat új életre támasztotta, formáiban és színösszetételeiben meg-nemesítette ezeket az iparágakat, amelyek eképen ismét virágnak indultak, és ahol megfordulnak mindenütt élénk tetszésnek és keresletnek örvendenek. A berakott, vert, vésett, valamint filigrán csecsebecsék, keleti formájú edények, európai fényűzési és toletté-tárgyak és butorok (különösen feltűnő szépségű egy nagy fali szekrény), valamint a pompás szőnyegek a budapesti kiállításon is általános meglepetést keltenek. Azt is meglátjuk különben, hogy mindez miképen

készül. Az iparszarnok homlokzatán a keleti bazáreletet élénk varázsoló tizenhárom nyitott boltban ügyes bosnyákok szemünk előtt készítenek szebbnél-szebb iparművészeti tárgyakat. A bosnyák lakóház földszintjén három szobában pedig szőnyegszövőműhely működik; ugyanott bosnyák szövevények (bez és burundzuk) is készülnek.

A lakóház emeletének öt szobája hűmása a jómódú bosnyák bég lakásának, szőnyegeivel, kereteivel, fali szekrényeivel és rendkívül szep, fából készült falburkolataival. Van itt férfiszoba, női szoba, várószoba és két parasztszoba. Hogy pedig mindez teljesen élethű benyomást gyakoroljon a szemlélőre, életnagyságú, nemzeti viseletbe öltöztetett babákkal népesítették be a szobákat. Ebből a házból valóságos bosnyák-hercegovinai etnográfiai kiállítás lett ilyenformán.

A lakóház mögött van a közlekedési csarnok a bosnyák-hercegovinai államvasutakon használatban lévő lokomotivokkal, személyszállító, háló- és teherszállító kocikkal, amelyek mind czélszerűek, kényelmesek és elegánsak.

Két oldalt, egymással szemközt állanak az erdészeti pavillon (vadászati és halászati kiállítással) és a kávéház, ahol

kitűnő török kávét kaphatunk, és éppen olyan kitűnő czimbalomjátékot hallgathatunk a fekete lé szűrésölése közben.

Az öt csarnok figyelmes megszemlélése fogalmat nyújt nemcsak arról, hogy 18 esztendő alatt hova emelkedett Bosnyákország és a Hercegovina, hanem körülbelül arról is, hogy hogyan kellett kezdeni a nehéz munkát, amelyet olyan nagy siker koronáz. Ennek feltűntetése végett u. i. lehetőleg mindenütt kiállítottak az okkupáció idejéből származó tárgyakat is.

A kiállítás rendezésének éltető lelke és vezető szelleme, úgy, mint mindennek, ami a megszállott tartományokban történik, maga Kállay Béni volt; buzgóan nyújtott segítséget neki bájos és genialis neje Kállay Béni Bethlen Vilma grófnő úgy a kiállítás előkészítésében, mint a csarnokok berendezésében. Jogos önérzettel, méltó megelégedéssel tekinthetnek mindketten az Ezredéves Országos Kiállítás bosnyák-hercegovinai osztályára, amelyről az okkupáció egyik elkeseredett ellensége mondotta: Ez a legfényesebb plaidoyer az egész világ előtt Bosnyákország és a Hercegovina osztrák-magyar kormányzása mellett.

Szokolay Kornél.

tását. Kijelenti, hogy esze ágában sem volt a magyar millenniumot megünnepelni, annál kevésbé ilyen ünnepen résztvenni, avagy elnökölni. Hivatkozik politikai jellemére és multjára s kérdi, föltehető-e ő róla, hogy a sok szenvedés után ünnepelt volna. A Tribunáról így nyilatkozik: „Tisztességtelen emberek csak tisztességtelen fegyverekkel tudják magukat fentartani; rég mondottam én és most már világos az egész nemzet előtt, hogy a Tribuna fegyverei: hazugság, rágalom, hűtlenség és a közvélemény bűnös felrevezetése a válság óta a mai napig. Így vannak értesülve s ily ószintek más dolgokban is. Tisztességtelen emberek furakodtak a nemzet szentélyébe, hogy azt szétzúzzák. Siessetek, mert az idők igen rövid. Készen az ostor, mely elűz es kikerget benneketek, a mint megérdemlitek.” — Megjegyezzük még, hogy Lukács a levél végén mint a román komité főtájkára írta magát alá s a levél folyamán a párt újjászervezéséről is tesz említést.

Ime, a kikkel Lukács a memorándum-per alkalmával együtt harszott, a kikkel kezét fogott és a kiket önzetlen testvéreinek nevezett, azok most előtte hazug, hűtlen rágalmazók.

Valóban épületes dolgok! És mi meg csak azon csodálkozunk, hogy akad még olyan ember, ki ezeknek hiszen és őket követi, de azért az örök igazságnak mégis be kell teljesülnie; az önző ezelből, amitáson és szemfényvesztésen alapult egész nemzetiségi akciónak végleg meg kell semmisülnie, és nemsokára eljövend az idő, midőn a most szereplő urakról csakis mint a multnak politikai komédiásairól fogunk megemlékezni.

Azok a papok!

Ez alatt a hangzatos cím alatt a „Kolozsvar” f. évi 187. számában „egy ref. pap” a „Közérdek”-kel is sziveskedik foglalkozni, azt állítván, hogy az „Ellenzék”-kel együtt csaknem naponként kirohanunk a „szegény ref. papok ellen”, különösen mióta az egyházkerület közgyűlése 77 szótöbbséggel a nagyenyedi theologia beszűntetését kimondta. Azt állítja, hogy az „Ellenzék” s a „Közérdek” mintha tájékozónak a dühtől, hogy az egyházkerület papsága páratlan tevékenységű vezérét: a püspököt, támogatni meri; nem szegődik a méltatlan vádak és rágalmak, az ok igazait zászlója alá s nem engedí „keresztre hurczoltatni” Isten kegyelmének ama férfát, kit ok a farizeusi gyűlölség és jezsuita alattomoság minden fegyverével támadni nemesak „szabad”-nak, hanem „kötelesség”-nek tartják; reánk kiabálják, hogy csak mi vagyunk a Bethlen-főiskola megromtói, kik kenyér és protekció szempontjából döntöttünk; világgá kűrtölik, hogy mi hálátlanok vagyunk, mert az enyedi theologia ellen szavazók között „legtöbb volt a pap s ezek közül legtöbb olyan, ki a Bethlen-főiskolának köszönheti életpályáját.” A cikkiró szerint eddig türtek s hallgattak a ref. papok, mert az volt a meggyőződésük, hogy az „Ellenzék” s a „Közérdek” támadásai nekik semmit sem artanak.

Már kíváncsiak voltunk, hogy az „egy ref. pap” türelmét és hallgatását ugyan mi szakithatta meg, mivel telt csordultig a pohár? Végül kistül, hogy az „Ellenzék” egy megjegyzése hozta ki a sodrából a derék em-

b. rt, t. i. hogy „Báró Báuffy Dezső kormányelnöknek kolozsvari időzése óta igen sok ev. ref. pap és előkelőség régi elveinek megtagadásával a kormány pártjára csapott és mindenkit néppártinak szidalmazott, aki nem esküdött a b. Báuffy Dezső tar fejére. Egész jó forrásból értesítenek, hogy az izgatás, fájdalom, hatással volt” stb. Erre aztán következik egy erőteljes ezáfolat, mely szerint az ev. ref. papok nem fogják az „Ellenzék”-kel a néppárt ugarát szantani.

Nos, tehát, amíg magunk is, mint az országos szabadelvű pártnak egyszerű vidéki közlönye, örvendünk egyrészt a felől, hogy az ev. ref. pap másfelé fordítja az ekeszarvát, másrészt csodálkozásunkat fejezzük ki, hogy ugarolás közben tett pihenése alatt mifele prücsköt engedett a fejébe mászni s ezzel azt czirpeltetni, hogy a „Közérdek” az ev. ref. papságot támadja kirohanásaival s a farizeusi gyűlölség és jezsuita alattomoság fegyverével támadja a püspöküket?!

A „Közérdek” soha sem támadott személyi gyűlöletből, sem alattomosan. A „Közérdek” soha sem támadta az ev. ref. papokat, mint hogy nem támadta meg egy felekezetenek sem a papságát. Nekünk elvi szent meggyőződésünk, hogy a Bethlen-főiskola segítségét sem püspöknek, sem papoknak sem világiaknak megbántani nem szabad s akik ezt megtenni merészelték, azokat nem személyeskedésből támadjuk, mert az ügy nem a mi személyi ügyünk, hanem olyan közügy, melyet felekezeti különbség nélkül tárgyalhatunk. És tetéri enppen mi üldözzük a jezsuitaságot, melyet az ellen-párt olyan könnyedén szemünkre hány s ha személyi gyűlölködésről van szó, ennek bőséges példáit éppen az ellen-párt karifeusai részéről idézhetjük. Olvassa el tehát máskor jobban az ev. ref. pap a „Közérdek”-et, akármilyen kis vidéki újságozskának tartja, ha vele foglalkozik, s ha van egyáltalában érve a mi álláspontunk ellen, aljon elő vele, mert mi éppen azt tartjuk megrovandónak, hogy helyes érvek hiányában a döntő súlyt a tömjenezés mellett csakis a szavazat-többségben találja.

Levelezés.

Tövisi élet.

Tövis, 1896. aug. 20.

A „Közérdek” márczius havi egyik számában olvastam. Tövisnek egyik jóakarója azt írta egyik tudósításában, miszerint nálunk olyan élet van, hogy Nagy-Enyednek veszedelmes versenytársa kezdünk lenni, legalább jó időtöltés és jó mulatságok tekintetében.

Mi szerény tövisiek nagyon szepen köszönjük a „Közérdek”-nek eme figyelmét iránunkban, de engedje meg a tekintetes szerkesztő ur, hogy némely részeiben a mondatot helyreigazítsam. Mi nem akarunk a megye szívének (miután székhelye és így központja) versenytársa lenni, hanem miután a jó példával elől szokott járni, annak hatása alatt követjük őt.

Gondolt egy nagyot Tövis nagyközség ifjúsága és ténynyé változtatta azt az ohaját, hogy rendez egy oly nyári táncmulatságot, mely a tövisi és vidéki kisasszonyoknak egy kellemes estét nyujthasson és mely egy derék és fiatal testületnek anyagi gondjait némileg segítsen.

A terv fogalmazója Inceffy Albert ur derek gyógyszerészünk legott hozzá fogott

annak megvalósításához. Ugyanis felhívást intézett Tövis nagyközség ifjúságához, melyben gyűlésre hívta össze őket.

A gyűlésen előadta tervét, melyet egyhangulag nagy lelkesedéssel fogadtak és hozzá kezdettek a tárgyalásokhoz, hogy a mulatságot minél nagyobb díszszel és fényuvel rendezhessék.

Megválasztották a rendező bizottságot, es pedig: elnökök Inceffy Albert, drd. Klein Mór; alelnökök: Papp Elemér, Löwe Dezső; jegyző: Tóth Ernő; bizottsági tagok: Benkó Márton, ifj. Boér Jenő, Florián Fábó, Fried Ármán, Fried Dávid, Friedmann Mór, Jónás János, Jónás Kálmán, Löwe Mór, Páll Lajos, Pál Gábor, Szilveszter Albert, Zách Felix urak lettek.

Az így megalakult rendező bizottság elhatározásából tiszteletbeli hivatalok elküldésére felkerettek és elfogadták a következő urak: védnökök: dr. Boér Jenő, Szász József, Csató Ferencz, Butyka Lajos; elnökök: Gruzda Domokos, Krengel Sándor, Diámant Sámuel, Kaufmann Gyula; alelnökök: Löwe Sámuel, Szekelyhidy Gergely; pénztárnok: Kiss Elek; ellenőr: Witos Menyhért.

Folyt a munka és a készülődés nagy sorényen a mulatságra. Hát még midőn meghalottuk, hogy a nagy-enyedik, kik eddig is jóakarattal támogattak mulatságainkat, az eddigieknél nagyobb számmal fognak részt venni mulatságunkon, kétszeres kedvvel igyekezett mindenki tisztelni megfelelően.

Nincs olyan öröm, a mibe némi keserűség és bánat ne vegyülne. Ugy jártunk mi is. Mikor láttuk, hogy 7-én és 8-án csunya, hideg, esős idő jár, mindenikünk megijedt és lehangolt az a tudat, hogy ha vasárnap oly csunya, esős idő lesz, akkor a várva-várt enyedi vendégeink nem fognak szerény kis körünkbe kijönni.

A kik az utézőkön 8-án sétálgattak, gyakran hallották — midőn két rendező találkozott — a következő párbeszédet: „Ne busulj, ha még olyan csunya idő is talál lenni, azok, kik jelenlétüket megígérték, el is fognak jönni.”

De nem úgy történt, mert 9-én szép, derült reggelre ébredtünk. Nosza volt találgatás napközben, hogy ki jön, ki nem jön. mondhatom, hogy nem egy kis vitara adott alkalmat.

Hogy a mulatságon mily szép hölgyközönség volt jelen, erre nézve közlöm a következő névsort: Boér Jenóné, Bodai Jánosné (Kolozsvar), Biro Gyuláné, Diámant Sámuelné, özv. Farnos Elekné, Horváth Józsefné (Nagy-Enyed), Krengel Sándorné, Klein Málvinné, özv. Lóte Lajosné (Nagy-Enyed), dr. Magyar Károlyné testvéreivel (Nagy-Enyed), Molnár Ferenczné, Schultzs Mihályné, Tóth Lajosné, Török Bertalanné (Nagy-Enyed), Tókos Sándorné (Vajasd).

Kisasszonyok: Boér Örsze, Fritsch Emilia, Gurizálti Anna, Horváth Margit (N.-Enyed), Horváth Berta, Jónás Regina, Jónás Ilona, Lóte Piroška (Nagy-Enyed), Lóte Melinda (Nagy-Enyed), Magyar Jolán (Nagy-Enyed), Rusz Irén, Simon Háni (Gyulafehérvár), Simon Gitti (Gyulafehérvár), Szabó Teréz, Tókos Margit (Vajasd).

Ilyen szép hölgyközönség körében nem volt esoda, hogy ha a terem tündérekertté lett varázsolva.

Igazán dicsekedhetünk vele, hogy erkölcsi tekintetben ily fényesen sikerült mulatságunk. „Elmondhatjuk bátran, hogy, volt, de többet nem lesz.”

Anyagilag is jól sikerültnek mondhatjuk.

A bevétel volt 153 frt 50 kr, a kiadás 93 frt 29 kr, maradt tiszta jövedelem 60 frt 21 kr.

Midőn közöljük a szíves felülfizetők névsorát, köszönetet mondva, az iránt kérjük, hogy vegyék ezután is oly szíves pártfogásukba derék fiatal tüzoltó-egyletünket, mint ahogy eddig vették.

Felülfizetni szívesek voltak: Szász József (Nagy-Enyed) 10 frt, Kaufmann Gyula 9 frt 20 kr, dr. Boér Jenő, Csató Ferencz 5—5 frt, Butyka Lajos 4 frt 20 kr, Krengel Sándor, Diámánt Sámuel 3·50—3·50 frt, Horváth Józsefné (Nagy-Enyed) 2 frt 50 kr, Török Bertalan (Nagy-Enyed) 2 frt 20 kr, Salamon Simon, Salamon Ignácz 2—2 frt, Jonász Johanna 1 frt 60 kr, Inczeffy Albert, drd. Klein Mór, Löwe Dezső, Gyibak Endre (Budapest), Molnár Ferencz, özv. Ábrahám Józsefné, Klein Malvin 1·50—1·50 frt, Fried Farkas (Maros-Vásárhely) 1 frt 40 kr, Fried Lipót, Fried Armin, Fried Dávid, Jónás János, Szilveszter Albert, Tokos Sándorné (Vajdas) 1—1 frt, dr. Garda Kálmán (N.-Enyed), Müller Jenő (Nagy-Enyed) 1·20—1·20 frt, Kiss István 80 kr, Székelyhidyi Gerő, Gulácsi Károly, Löwi Salamon, Glatt József (B.-Boscsárd), Bodai János (Kolozsvár), Marosán József (Magyar-Igen), Pergáneci István, Barta Pálné, dr. Magyar Károly (Nagy-Enyed), özv. Lóte Lajosné (Nagy-Enyed), Tóth Kornél 50—50 kr, Kosztics János, Kovács Miklós, N. N., N. N., N. N., Müller Zoltán (N.-Enyed), Dör Tamás, dr. Ebergényi Sándor (N.-Enyed), Kovács János (Nagy-Enyed), Nagy Árpád (Nagy-Enyed), Nagy Lajos, Friedmann Sáli, Kelemen Sándor (Magyar-Igen), Simon Samu (Gyulafehérvár), Sultz Mihály, Selmecei Árpád, N. N., özv. Farnos Elekne, Szabó Teréz, Lóte Pál (Nagy-Enyed), Nagy Samu (Nagy-Enyed), Lőrincz János, Widt Elek 20—20 kr, Deutsch Sámuel 10 kr.

Leó.

Vegyes hírek.

— **Öcsászári és apostoli királyi Felsége** születése napjának évfordulója alkalmából Gyulafehérvár a következő külső jelekben adott hódolatának kifejezést: Augusztus 17-én úgy a köz-, mint a magán-épületeken lengő nemzeti lobogók jelentették a következő nap ünnepélyességét; majd este általános kivilágítás volt egy a város területén, mint a várbán, kivétel nélkül minden háznál; esti 9 órakor a katonai zenekar az utcákat járta be, míg a tüzoltózene a városháza előtt 1 óra hosszat játszott. Augusztus 18-án reggel fél 5 órakor 24 ágyulövés moraja ébresztette föl a lakosságot az ünnepélyes évfordulóra. A románoknak különben is ünnepük lévén, az ünnepelés összhangja annál teljesebb volt, mivel román testvéreink templomainak harangzúgása és ünnepi ruházata hozzájárult a kiegészítette a többi lakosság ünnepelését. Reggel 8 órakor gyülekeztek a tanács tagjai a városházához, ahonnan fél 9 órakor Sárdy Miklós helyettes polgármester vezetése alatt testületileg mentek fel a várbeli székes-egyházban tartandó isteni tiszteletre. A várbán úgy a helyben állomásozó, mint a fegyvergyakorlat alkalmából itt lévő többi katonaság diszben várta a hatóságok és polgárság gyülekezését; egy század vadászság és a katonazene a székes-egyház előtt felállítva, a pontban 9 órakor megkezdett mise alatt lövéssel és zenével emelte három ízben az isteni tiszteletet. Az egész helyben lévő tiszti

kar, a városi tanács, kir. törvényszék, kir. adóhivatal, kir. járásbírótság stb. és nagyszámú közönség vett részt az isteni tiszteleten, melyen Fábrián Sándor kanonok fényes segédlettel szolgált. Templomozás után a városi tanács küldöttségileg tisztelgett az erd. róm. kath. püspök Lönhart Ferencz uró nagyméltóságánál azon kérelemmel, hogy a városi közönség ez alkalomból hódolatát felséges uralkodónk trónja zsámolyához eljuttatni kegyeskedjék. Ő Exczellenziájára disztermében fogadta a küldöttséget; a jó kívánatokat igen kegyesen és örömmel vette s egyszersmind kijelentette, hogy az üdvözlethez maga is hozzájárulva, a hódolatot illető helyre közvetlenül fogja. A küldöttségnek még eddig nem ismert tagjai bemutatása után a küldöttséget kegyes szavakkal elbocsátotta. Délben a tiszti kar a várbeli sétatéri kioszkban és a hozzá épített helyiségben 160 terítékű díszebéded adott. Az ebédlő helyiségben lévő több nemzeti színű zászló igen jó benyomást tett a résztvevő polgári egyénekre. Az ebéden részt vett Sárdy Miklós városi tanácsos mint a polgármester helyettese, továbbá vendégül volt meghívva: dr. Mohay Sándor orsz. képviselő és Roska József rendőrkapitány. Az ötödik fogásnál a cs. és kir. 82-ik gyalogezred parancsnoka Szartory ezredes, ki a szabadságon lévő várparancsnokot is helyettesíté, köszöntőt mondott Ő Felségére, amelyet az összes jelenlevők állva hallgattak végig s közlekedéssel megéljenztek, mely alatt a várfokról 24 ágyulövés hangzott el. A díszebéd végeztével távozott polgári vendégek a jeladásra rázendített Rákóczy-induló lelkesítő hangjai mellett hagyták oda a szépen ünneplő tiszti kart.

— **Csillaghullás.** A katonai akadémiák és felsőbb reáliskolák végzett növendékei közül három enyedi fut is ért a kinevezés. Így Bocz Endre cs. és kir. hadapród tiszt-helyettese, Végh Kálmán cs. és kir. hadapród őrmesterre, Cirner Ernő pedig m. kir. honvéd hadapród tiszt-helyettesé neveztetett ki.

— **Kollár Károly** m. kir. honvéd főhadnagyot, ki társas életünknek is egyik kedvelt tagja volt, Sopronba helyezték át.

— **Köszönetnyilvánítás.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter gróf Teleky Arvéd nagybirtokosnak, aki kisk. gróf Teleky Arthur nevében a saárdi áll. isk. javára 150 frt értékben egy 800 négyszög ölnyi épülettelket adományozott, őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

— **Szent István napját** szokott kegyelettel ülte meg városunk. A házak ki voltak lobogózva, a nagymisén pedig részt vettek az összes hatóságok képviselői s a m. kir. honvéd tiszti kar. Miután ez ünnep első sorban nemzeti ünnep, a hála és a kegyelet ünnepe első apostoli nagy királyunk iránt, melyet országos törvény is megülni rendel: nagyon illendő, hogy mindazok, kiknek jelenléte jó példaadással kell legyen, megjelenjenek ilyen nemzeti ünnepen, amint résztvesznek az ország legelső méltóságai is.

— **A két kaszinó egyesülésének** módoszatai élénk tárgyalás anyagát képezik, s miután az egyesülés helyes voltát minden oldalról belátják s egy erőteljes társas kör létesítését szükségesnek tartják, az egyesülés remélhetőleg könnyen fog megtörténni.

— **Tüzoltó-kongresszus.** A Budapest fő- és székvárosában e hó 14—18. napján megtartott tüzoltó-kongresszuson a nagyenyedi önkéntes tüzoltó egyletet Lázár István főpa-

ranesnok és Székelyhidyi Ödön segéd tiszt képviselték.

— **Meghívó.** 1896. évi augusztus 23-án (vasárnap) d. u. 5 órakor a helybeli sétatérre táncszal egybekötött jótékony célú hangverseny rendeztetik. Belépti-jegy személyenként 30 kr. A zenét a cs. és kir. 62-ik gyalogezred zenekara díjmentesen szolgáltatja. A tiszta jövedelem a helybeli szegényebb jégkárosultak között fog kiosztatni. Kedvezőtlen idő esetén a hangverseny a fedett táncz helyiségben fog megtartatni.

— **Köszönet.** Enyedi polgártársaink, kik a város polgármestere és képviselőtestülete áldozatkész jóvoltából a millenniumi kiállítását megtekinthették, e hó 20-án Szent István napján Ince Sámuel városgazda vezetése alatt testületileg keresték fel Kovács Gyula polgármestert, s neki, valamint a képviselőtestületnek ezen emberbaráti szíveségért köszönetet mondottak.

— **Szent István napja alkalmából** Gyulafehérvárt f. hó 19-én szintén általános kivilágítás volt; továbbá ugyancsak 19-én este a tüzoltó-zenekar takarodóval járta be az utcákat; végül Szent István napján a tüzoltó egylet a „Lövész” kertben millenniumi dísz-tánczmulatságot rendezett.

— **Értesítés.** A kolozsvári egyetemen az erdélyrészi szegény bábánövendékek számára rendszeresített 20 ösztöndíjas állomás jövőn üresedésbe, felhívjuk mindazokat, kik ez ösztöndíjak bármelyikét elnyerni akarják, hogy kérvényeiket ez év november hó 5-éig hatóságaihoz illő helyre leendő felterjesztés végett adják be.

— **Figyelmeztetés.** A Budapest székes főváros közönsége által József főherceg uró cs. és kir. Fensége, honvéd főparancsnok-ságának 25-ik évfordulója alkalmából s annak emlékére, a m. kir. honvédség árvai részére az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül folyó évi szeptember 1-től a József fiarvaházban két hely es az Erzsébet lány-arvaházban szintén 2 hely kerüli betöltés alá, melyre a pályázati hirdetmény a m. kir. honvédelmi miniszterium által 46945—96. sz. a közhirre tetetett. Miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy a pályázati feltételeket a városi levéltárban betekintheik.

Meteorológiai jelentés aug. 19-től aug. 22-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő max. min.	Napi
19	7	61·9	+14·2	—	6	—		
	2	62·4	+17·2	W ₂	8	—	+19·7	+8·0
	9	64·3	+12·2	—	0	—		
20	7	66·2	+12·2	—	0	—		
	2	64·3	+23·0	SW ₁	4	—	+24·5	+10·0
	9	65·2	+14·3	—	0	—		
21	7	65·4	+14·0	NW ₃	1	—		
	2	62·0	+28·3	S ₁	1	—	+29·0	+13·3
	9	63·4	+17·6	—	1	—		
22	7	62·3	+17·2	NW ₂	1	—		
	2	58·9	+30·8	SW ₂	0	—		
	9							

Kilátás: Derült, meleg idő; később borulás és eső valószínű.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat fok = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milli méterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara

Kivonat

a Magyar Zeneiskola X. évi értesítőjéből az 1895—96. tanévről.

A Magyar Zeneiskola (Budapest, Váci-körút 16. sz.) a jelen tanévvel immár 10. évfolyamát fejezte be. Nem nagy zajjal, de annál nagyobb sikerrel munkálkodott azon eszme szolgálatában, melynek művelésére alakult. Tanításában vezérgondolat volt mindig: a klasszikus zene művelése mellett a nemzeti zene ápolása. S e gondolat, melylyel a magyar zeneiskola kezdetben egyedül állott a zenei tanintézetek között, jelenleg már hódít és érveveszül mindenfelé. S éppen ebben áll a Magyar Zeneiskola nagy erkölcsi sikere.

Tananyagá úgy van megválogatva, hogy a klasszikus nagy művek mellett tér jut mindig a magyar szerzeményeknek. A magyar szerzeményeket mindig fölvette programjába, sőt a Magyar Zeneiskola merete először megtenni azt is, amit most már kezdenek utánozni, hogy teljesen magyar szerzeményekből álló hangversenyeket rendezett. Mindenki ismeri ma már a történelmi hangversenyeket, melyeket Káldy Gyula oly népszerűvé tett. Ezek is a Magyar Zeneiskolából indultak ki.

Az intézet vezetői: Káldy Gyula elnök, Schnöller Lajos igazgató és dr. Weszely Ödön titkár.

Tanári kara kiváló magyar zeneművészekből áll, kiknek képessége és tudása általánosan el van ismerve.

Tiszteletbeli tanárok: id. Ábrányi Kornél, Bartalus István.

Rendes tanárok: Bárdossy Irén, Faludi Károly, Hochhalt Ferencz, Káldy Gyula, Késmarky Árpád, Kuliffay Izabella, Pichler Elemér, Schnöller Lajos, Waldmann Albert, dr. Weszely Ödön, Willmouth Bódog.

E mellett a legolcsóbb fővárosi zenei tanintézet (tandij: havi 4 frt), amivel szintén hozzájárult a magyar zene népszerűsítéséhez.

Eddig már 1506 tanítványa volt az intézetnek s 77 nyilvános hangversenyt rendezett. E hangversenyeken az előadott 1028 szám közül 446 magyar szerzemény volt.

Oly eredmények ezek, melyek megértetik, ha a figyelem a Magyar Zeneiskola felé fordul.

A Magyar Zeneiskola egy előkészítő, 4 rendes és 3 kiművelési osztályból áll. Ezen felosztás a zongorára és hegedűre szól. A többi tárgyaknál a körülményekhez képest módosul.

Az előkészítő-osztályba olyanok is felvétetnek, kik semmi előismerettel nem bírnak.

Gyakorlati tantárgyai: zongora, hegedű, mely-hegedű, gordonka, fuvola, cimbalom, magan-ének, szinpadra képzéssel, úgy az opera, mint az operett számára.

Elméleti és mellék tantárgyak: zeneelmélet, karének, összhangzattan, zenetörténelem, általános paedagogia, zenetanítási módszertan, vers- és költészet, a magyar zene története és sajátosságai, kamarazene és zenekari játék.

Beiratkozhatni oly hangszerekre is, melyek a fentebbiekben elősorolva nincsenek, amennyiben ha valamely hangszere 3 tanítvány jelentkezik, számukra külön tanfolyam nyitattatik.

Beiratási díj a zeneiskolai előkészítő- és a 4 rendes osztályba: 3 frt. Havi tandij: 4 frt. — Beiratási díj a kiművelési és az énekosztályokba: 5 frt. Havi tandij 7 frt. Fűtés és világításért egész évre 2 frt fizetendő. Kiváló tehetségű szegény növendékek

tandijkedvezményben, esetleg tandijmentességben részesülnek.

A zenekarba előhaladottabb műkedvelők díjtalanul vetetnek fel.

A beiratkozás az 1896—97. tanévre folyó folyó évi augusztus hó 27-én kezdődik a „Magyar Zeneiskola“ helyiségében: Váci-körút 16. sz., II. emelet, 52. ajtó, délelőtt 10—12-ig és délután 3—5-ig.

A rendes tanítás szeptember 5-én kezdődik.

Közgazdaság.

Jégverte szőlők és gyümölcsfák kezelése.

Emlékezetes marad az 1896. évi augusztus hó 12-iki nap Magyarország igen sok községében. A gazda-közönség szép reményekkel nézett a jövőbe, bő szüretet ígértek a szőlőhegyek, embermagasságot értek el a haragos zöld színű kukoriczavetések, a gyümölcsfák legtöbbje bő terméssel volt a természet adománya folytán feldiszítve, és aig egy rövid fél óra alatt eme szép remények egy óriási jégvihar által megsemmisültek.

Első pillanatra csakugyan úgy látszott, hogy vége mindennek, vége talán 1—2 évig, nem lesz szőlőtermés, sem gyümölcs évekig. Azonban ennyire éppen nem vagyunk. Tagadhatatlan az, hogy a jég és vihar a nyugot felőli iránynak központján rombolt oly erővel, hogy itt igen-igen súlyos és érzékeny károkat okozott, de a központ bal és jobb oldalán már enyhébb volt, megsemmisítette tagadhatatlanul a tengeri, sarju, löher stb. vetéseket, de nem tette teljesen tönkre a szőlő fáját és a gyümölcsöket. Ez utóbbi helyeken nem kell a reményt feladni, nem kell egyszerre elkeseredni, kivagni a szőlőtőkét, és tüzzre rakni a gyümölcsfákat! . . . Kishitőség lenne ez, és még ráadásul a kárt csak maga-magának tetézné is a gazda egyuttal. Röviden elmondom mindama teendőket, amelyek a gazda vállára nehezdednek eme ritkán tapasztalható elemi csapás folytán: megadom az utasítást, hogy miképpen kezelje jégverte szőlő- és gyümölcsfáit, amelyek — rendes időjárást föltételezve — jövőre az igaz, hogy csekély, de 1—2 év multán szintén adhatnak oly termést, mint aminőt az idei jégverés elvett a gazdától. A jég által elvert szőlőtőkék kezelése a következő:

A már beéredésnek indult szőlővessző a sértett részig eltávolítandó.

Az öreg czombon — több évi fán — a jég által okozott seb részletesen megvizsgálendő, az erősebb zúzódások az ép szemig eltávolítandók.

Az évi hajtások 1—2—3 szemes csapra metszendők, hogy erős magfát neveljenek. A metszés nem gyorsan, hanem több napi időközben eszközözendő és soha sem esős időben. A jégverte szőlők további munkája — kapálás — nem hanyagolandó el, különben a megmaradt és szemre vágott részek nem fejlődnek ki és nem is telelnek jól. A metszés az ősz folytán eszközözendő, esetleg végezhető tavasszal is. A tavasi metszés sok szőlőben már késő, mivel a jégverte magfa a telet csak ritka esetben állja ki.

A jégverte gyümölcsfákat a következő kezelésben kell részesíteni:

A jég által okozott nagyobb sebeket egész simára kell metszeni és marhatrágyával bekenni. Különösen a szilva, barack stb. fák kívánják meg a metszést és beke-

nest, mivel a sértett rész hamar mézga-folyást kap és a fa már a jövő tavasszal nem hajt ki. A kisebb sebeket tavaszig nem kell bántani, mivel ha most visszametszük, fölösleges hajtásra szorítjuk a gyümölcsfát, továbbá eme fiatal hajtások a telet sem igen állják ki. Ugy a gyümölcsfák, valamint a szőlők, hogy a jég által okozott sebeiket gyorsabban visszapótolják, a tél folyamán gondosan trágyázandók, mert ha valahol, úgy a jelen esetben joggal elmondhatjuk hogy: „Trágyázás nélkül nincs termés.“

Sz. V.

Piaci árak.

Nagy-Erjed, 1896. aug. 19.

Buza legjobb	100 kilogramm	7.-
„ közepszerű	„ „	6.50
Kétszeres legjobb	„ „	6.50
„ közepszerű	100 kilogramm	6.-
Rozs legjobb	„ „	5.-
„ közepszerű	„ „	4.50
Zab legjobb	„ „	6.-
„ közepszerű	„ „	5.-
Kukoricza (tengeri)	„ „	3.80
Burgonya	„ „	2.-
Széna legjobb	egy szekér	5.-
Szalma legjobb	„ „	2.-
Bikkfa 1 köbm. keresztirány nélkül, 1 m. hosszú	„ „	3.50
Cserfa 1 „ „ „ „ „	„ „	3.20
Tölgyfa 1 „ „ „ „ „	„ „	3.50
Faszén kemény	egy hektoliter	1.70
Marhahús	1 kilogramm	—36
Sertéshús	„ „	—44
Szalonna	„ „	70—72
Disznózsír	„ „	—90
Vöröshagyma	„ „	—10
Fokhagyma	„ „	—10

Csarnok.

Szudáni dolgok a közelmúltból.

Irta: Taligás Áron.

VI.

Hicks tábornok expedíciójának leveretése.

A gazdag El-Obeid elfoglalása és a Máhdi ellenségeinek megsemmisítése után tunya és tobzódó élet harapódzott el a lázadók seregében, úgy, hogy ismét szigorítani kellett a rendszabályokat. Az emírek a kormányzósági palota (a Máhdi lakóhelye) körül foglalták el a szebb házakat s kik előbb piszokhoz és férgékhez voltak szokva, nagyban uraskodtak. Pénz és minden egyéb bővében volt s ezzel arányban az érzékiség és lukszus is elterjedt. A lehetőségig nagy háremet szereztek be maguknak, egész sereg rabszolga vette körül őket, válogatott lovakat tartottak s külsejökben is czifrázkodtak, amennyire csak az előbb elrendelt giubba viselése megengedte. A kardok markolatát filigrán ezüst verettel látták el.

Az új szigorított rendszabályban a selyem és ezüst díszítés eltiltatott, a dohányzás és merissa-ivás ismét szigorúan büntetett (80 korbácsütéssel) s a ruházat teljes régi egyszerűsége hozatott ismét be. Isten- és vallás-káromlás, hiteltenség a Máhdiában, halállal lett büntetve. A gyilkos enyhítő körülmények tekintetbe vétele nélkül azonnal lefejeztetett s a tolvajnak a büntett nagysága szerint keze vagy lába vágatott le. Házasságtörés a férfi lefejezésével s a nő megkövezésével lett büntetve. A büntetéseket azonban pénzzel meg lehetett váltani. A bírói hatalmat a Gadi gyakorolta, de a chalifák rokonai is s ebből aztán gyakran ellenmondások, zavarok származtak.

S aztán tovább is ment ujtói tulbuzgóságában. Az egyiptomi kormány által felsza-

badított rabszolgák ismét elveszték szabadságukat. A régi kormány intézkedéseit mind megszüntette, az az alatt keletkezett adósságokat mind semmivé nyilvánította. A hivatalos lajstromokat mind elégette, valamint minden egyéb könyvet is, s valósággal életveszéllyel járt egy-egy könyv tarthatása.

A rabolt kincsek mindenkitől elvették s a „bételmal“(kincstár)-ban elárvereztették. A befolyt összeg $\frac{1}{5}$ -e a Máhdí volt, de a többi fölött is szabadon rendelkezett.

Alattvalóira alkalmazott mindezen szigorú szabályok mellett azonban a Máhdi az ő harémében kicsapongóan élt; bort nem ivott ugyan, de annál több sorbetet az Obeidbeli hittérítők templomából rabolt kelyhekből. És mosolygó, hízogó, képmutató természetével (néha még sirni is képes volt mások feletti szánalomból s a büntetések végrehajtását is egészen másokra bízta) amellel annyira megkedveltette magát a néppel, hogy valósággal imádták. Voltak, kik valóban látták a fejéből kisugárzó dicsfényt, — a nők az emberi nem legszebb férfianak tartották, — költők támadtak s hőcsességét, szépségét s a törökökön nyert fényes győzelmeit énekeltek; a koldusok egy őt dicsőítő éneket tanultak be s ezzel jártak koldulni, s az arabok éjente mind csak ő róla énekelve lelkesültek örtüzek mellett. Mindenki csak őt magasztalta, istenítette!

Eközben a civilizált világtól teljesen elzárt szegény foglyok érdekében is történt valami. 1883. ápril havában a chartumi osztrák konzul, Hanzal, egy küldöncz által kiadatásukat kérte s a váltásdíj megfizetésére is kötelezte magát, de a Máhdi eltörölte a váltásdíjat, mondván: „Majd eljön az egből Siedna Isa, ki minden embert mohamedanná tesz s ekkor vagy muzulmánok lesznek, vagy meghalnak.“ Szóval: szegények nem menekedhettek s szomorú helyzetökben reményök is fogyatkozni kezdett.

Ugyanezen hónapban egy biztató hírt még is hallottak, azt t. i., hogy a Fehérfolyó mellett ápril 29-én a Máhdistak Uad-el-Mokosef vezérükkel együtt leverettek s ugyancsak kezdett reményük növekedni, mikor — június 21-én — Mavkopol bey-nek egy levegye jutott kezébe Hicks tábornok azon ígéretével a Fehérfolyó mellől (hol a Uad-el-Mokosefet leverte), hogy az esős évszak elmúltával azonnal jön Kordofánba a Máhdi ellen.

A Máhdi — úgy látszik — más uton is értesült Hicks tábornok expedíciójáról, mert gögje kissé alább hagyott, megtudva azt is, hogy angol tiszték vezetése alatt jön (az egyiptomiaknak már nem volt tekintélyök). Megtette azonban előkészületeit és pedig oly módon, hogy a szegény foglyok ezt látva, már előre felteni kezdték Hicks pasa seregét.

Egy kőiratot (mancur) adott ki s másolatban elküldte emirjeinek, kik alattvalóik előtt felolvastatták. Ebben magát Isten küldöttjének nevezi a törökök ellen; dicsőíti a szent háboru előnyeit s azok szerencsését, kik ebben elveszendnek. Egyidejűleg elhagyta Obeid-et s azon kívül ütött tábort. Chalifái követték s mint egy szóra, az egész város lakossága, főképp miután kiküldötték, hogy fejét vesztí, ki a Máhdit nem követi. Együttal csapatokat is küldött szerteszét, hogy követőit seregébe gyűjtsék és gyűltek is mindenfelől a tömegek, miáltal aztán rövid időn ismét hatalmas hadserege lett.

Mindennap hadiszemlét tartott és ágyuztatott, hogy ezáltal pompát fejtessen ki s a lovakat az ágyutázhöz szoktassa. Ugyancsak

három emirjét Duembe küldte, hogy embe- reikkel Hicks utját a Fehérfolyótól vágják el, figyelemmel kísérjek minden mozdulatát, egyes csapatjait folyton nyugtalanítsák s minden mozdulatáról hírt adjanak.

E három emir aztán híven is teljesítette feladatát, — a Máhdi táborában a lelkesültség folyton nőtt, a szegény foglyok aggodalma azonban még jobban. . . .

Szeptember 24-én indult ki Hicks serege Duemből a Fehérfolyó mellől és délnyugati irányban haladva, október 20-án ért Rachad-ba, mely egy és fél napi járásra van Obeid-től. Utközben egy élő emberi lényvel sem találkozott, a lakosok mindenökkel együtt elmenekültek, csak nyomorult viskóikat hagyván hátra. Élő lények csak a csapatokban kísérő dögkeselyűk voltak. . . .

Október 26-án hagyták el Rachad-ot és 29-én értek Halloba-ba, hol meg is kapta Hicks a Máhdi felszólítását, hogy adja meg magát. Persze a Máhdi ki lett nevetve! November 3-án aztán elérték Kasghé t (12 óra járásnyira Obeid-től), az ő Mohácsukat!

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Czirner és Lingner.

Czirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

1493—1896. tkv.

Hirdetmény.

Kis-Solyos község telekkönyvi tagosítás folytán az 1869. évi 2579. sz. szabályrendelethez képest átalakítatik és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX, az 1889. XXXVIII és az 1891. XVI. törvények a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. törvényekben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan, foganatosítatik.

Ez elől az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1896. október 5-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívjuk:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják be, mert régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatott előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a közzétett határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. cz. 15—18 és az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. 6. és 7. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerzessék iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el s a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

4. Azok, kiknek javára már tényleg megszünt követelesre vonatkozó zálog vagy megszünt egyes jog van nyilvántartásilag bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztés kérelmezzenek, illetve, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenszemből a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Nagy-Enyed, 1896. március 27-én.

Csernátóni Vajda Péter,
kir. jbró.

797 3-3

2396—896. tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint tkvi hatóság által a nagyenyedi kisegítő takarékpénztárnak Margitai József elleni végrehajási ügyében végrehajtható kérelmére a végrehajási árverés 100 frt tőke, ennek 1894. évi december 9-ik napjától járó 8% kamatai, 20 frt 10 kr per és végrehajási már megállapított, valamint jelenlegi 8 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajást szenvedő Margitai Józsefnek a magyarlapadi 181 sz. tkvben A+ 1-18.

22—24. r. sz. a. fekvőre 538 frt. továbbá a magyarlapadi 279 sz. tkvben A+ 1 r. a fekvőre 51 frt. a magyarlapadi 316 sz. tkvben A+ 1-3. r. sz. jutalék fekvőre 76 frt s végül a magyarlapadi 335 sz. tkvben A+ 1-7. rendszám alatt felvett ingatlanokból jutalékára 22 frt, összesen 787 frt megállapított kielégítési árban elrendelt tett.

Az árverés 1896. évi szept. hó 11-ik napján d. e. 9 órakor M-Lapad községben fog megtartatni.

Arverezni szándékozók, végrehajtható kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételart az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 60 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. jbróság mint telekkönyvi hatóságnál és M-Lapad község elöljáróságánál tekinthetők meg.

A kir. jbróság mint tkkönyvi hatóság.

Nagyenyeden, 1896. június 12-én.

Csernátóni Vajda Péter,

kir. járásbíró.

807 1-1

3955—1896. k. i.

Hirdetmény.

Alulirt városi tanács ezennel közhírré teszi, hogy Nagy-Enyeden, főtér 34. sz. alatt, a régi iskola-épületben levő **Domokos Béla-féle 2 szoba, 3 raktár és pinczeből álló bolthelyiség berbe kiadó.**

Értekezhetni a városi gazdasági tanácsossal.

A városi tanács.

Nagy-Enyed, 1896. aug. 13.

Kovács Gyula,

polgármester.

806 2-3

Dr. Wagner Vilmos gyógyszerész
Ferencz-pálinkája
(Sósorszesz).
hasznos gyógyszer
a csúz, köszvény és tagszagatás fáj-
dalmai ellen.
üvegenként 40 krért
kapható: N.-Enyeden Papp, Offenbá-
nyán Schmidt, Topánfalván Binder
gyógyszerészeknél. 798 2-3

TANULÓ
felvéterik a
Wokál-féle
könyv- és papirkereskedésbe
NAGY-ENYEDEN.
796 3-3

Egy jó családból való
fiu, ki egy vagy két
gimnáziumot végzett,
fűszer-, festék- és rövid-
áru üzletembe tanon-
czul felvétetik.
Nagy-Enyed.
Harmath Miklós.
805—96. 2-3

Girner és Lingner

Jroda: Fötér 38. sz.

Papirzacskó- és Pénztári tömb Gyár, Könyvnyomda

vállalat

Nagy-Enyeden

Telefon-sz. 5. és 6.

Újdonságok

mindig nagy választékban

Modern berendezése, dús
fölszerelése s jeles mun-
ka-erőinél fogva képes
az erdélyrészi hasonnemű
vállalatokkal versenyezni
ugy az árak, mint a mun-
kák kivitele tekintetében.

öt gyorsajtóval működik

Nyomda

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék leg-
elterjedtebb lapjainak, s mint ilyen,

 hirdetések közlésére
kiválóan alkalmas.

Aki tehát olcsón s biztos sikerrel akar hirdetni,
forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.